

Repertoriul jurisprudenței

AVIZUL 3/15 AL CURȚII (Marea Cameră)
14 februarie 2017

„Aviz dat în temeiul articolului 218 alineatul (11) TFUE — Tratatul de la Marrakech pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate — Articolul 3 TFUE — Competența externă exclusivă a Uniunii Europene — Articolul 207 TFUE — Politica comercială comună — Aspecte comerciale ale proprietății intelectuale — Acord internațional care ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora — Directiva 2001/29/CE — Articolul 5 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) — Excepții și limitări în favoarea persoanelor cu handicap”

În procedura de aviz 3/15,

având ca obiect o cerere de aviz formulată în temeiul articolului 218 alineatul (11) TFUE de Comisia Europeană la 11 august 2015,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen (raportor) și T. von Danwitz și doamna A. Prechal, președinți de cameră, domnii J.-C. Bonichot și A. Arabadžiev, doamna C. Toader și domnii M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda și S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 iunie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Comisia Europeană, de B. Hartmann, de F. Castillo de la Torre și de J. Samnadda, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de O. Šváb, de M. Smolek, de E. Ruffer și de J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de D. Segoin, de F.-X. Bréchet, de D. Colas și de G. de Bergues, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de S. Fiorentino, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul lituanian, de D. Kriauciūnas și de R. Dzikovič, în calitate de agenți;
- pentru guvernul maghiar, de M. Fehér, de G. Koós și de M. Bóra, în calitate de agenți;
- pentru guvernul român, de R. Radu, de A. Voicu, de R. Mangu și de E. Gane, în calitate de agenți;

- pentru guvernul finlandez, de J. Heliskoski, în calitate de agent;
- pentru guvernul Regatului Unit, de M. Holt și de V. Kaye, în calitate de agenți, asistați de R. Palmer, barrister;
- pentru Parlamentul European, de A. Neergaard, de D. Warin și de A. Auersperger Matic, în calitate de agenți;
- pentru Consiliul Uniunii Europene, de F. Florindo Gijón și de M. Balta, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 septembrie 2016,

dă prezentul

Aviz Cererea de aviz prezentată Curții de Comisia Europeană are următorul cuprins:

„Uniunea Europeană are competență exclusivă pentru încheierea Tratatului de la Marrakech pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate?”

Cadrul juridic

Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

2. Articolul 30 alineatul (1) din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, care a fost aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 2010/48/CE a Consiliului din 26 noiembrie 2009 (JO 2010, L 23, p. 35, denumită în continuare „Convenția ONU”), prevede:

„Statele părți recunosc dreptul persoanelor cu handicap de a lua parte la viața culturală în condiții egale cu celelalte persoane și adoptă toate măsurile adecvate pentru a garanta că persoanele cu handicap:

- (a) beneficiază de accesul la materiale culturale într-un format accesibil;

[...]”

Directiva 2001/29/CE

3. Potrivit considerentelor (1), (4), (6), (7), (9), (21) și (31) ale Directivei 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230):

„(1) Tratatul prevede realizarea unei piețe interne și instituirea unui sistem prin care să asigure că, pe piața internă, concurența nu este denaturată. Armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe contribuie la realizarea acestor obiective.

[...]

- (4) Printr-o certitudine juridică sporită și oferind un grad ridicat de protecție a proprietății intelectuale, un cadru juridic armonizat privind dreptul de autor și drepturile conexe va încuraja investiții substanțiale în creativitate și inovație [...]

[...]

- (6) Fără o armonizare la nivel comunitar, acțiunile legislative la nivel național care au fost deja inițiate în câteva state membre pentru a răspunde provocărilor tehnologice ar putea crea diferențe semnificative de protecție și, în consecință, restricții în calea liberei circulații a serviciilor și produselor care încorporează sau au la bază proprietatea intelectuală, conducând la refragmentarea pieței interne și incoerență legislativă. [...]
- (7) În consecință, cadrul legislativ comunitar pentru protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie de asemenea adaptat și completat atât cât este necesar pentru buna funcționare a pieței interne. În acest scop, trebuie adaptate acele dispoziții interne privind dreptul de autor și drepturile conexe, care variază considerabil de la un stat membru la altul sau care generează incertitudine juridică, împiedicând buna funcționare a pieței interne și evoluția corespunzătoare a societății informaționale în Europa, și trebuie evitate neconcordanțele între reacțiile naționale la dezvoltările tehnologice, nefiind însă necesar să se elimine sau să evite diferențele care nu afectează negativ funcționarea pieței interne.

[...]

- (9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. [...]

[...]

- (21) Prezenta directivă trebuie să definească domeniul de aplicare al actelor aflate sub incidența dreptului de reproducere cu privire la diverși beneficiari. Aceasta trebuie să se realizeze în conformitate cu acquis-ul comunitar. Este necesară o definiție generală a acestor acte pentru a asigura certitudinea juridică în cadrul pieței interne.

[...]

- (31) Trebuie păstrat un echilibru just între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile și interesele utilizatorilor de obiecte protejate. [...] Diferențele existente între excepțiile și limitările privind anumite acte restricționate au efecte negative directe asupra funcționării pieței interne în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe. [...] Pentru a asigura buna funcționare a pieței interne, astfel de excepții și limitări trebuie definite într-un mod mai armonizat. Gradul de armonizare a acestor excepții depinde de impactul lor asupra bunei funcționări a pieței interne.”

4. În temeiul articolului 2 din această directivă, statele membre prevăd, printre altele, dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte a operelor lor.

5. Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.”

6. În temeiul articolului 4 alineatul (1) din aceeași directivă:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei sau a copiilor acestuia.”

7. Articolul 5 alineatele (3)-(5) din Directiva 2001/29 are următorul cuprins:

„(3) Statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la drepturile prevăzute la articolele 2 și 3 în următoarele cazuri:

[...]

(b) utilizări, în folosul persoanelor cu handicap, având legătură directă cu acel handicap, de natură necomercială, în măsura impusă de handicapul specific;

[...]

(4) În cazurile în care statele membre pot să prevadă o excepție sau limitare la dreptul de reproducere în temeiul alineatelor (2) și (3), acestea pot să prevadă în mod similar o excepție sau limitare la dreptul de distribuire prevăzut la articolul 4, în măsura justificată de scopul actului autorizat de reproducere.

(5) Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.”

Contextul cererii de aviz

Tratatul de la Marrakech

8. Potrivit preambulului Tratatului de la Marrakech pentru facilitarea accesului la operele publicate la persoanele nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate (denumit în continuare „Tratatul de la Marrakech”):

„Părțile contractante,

[[1]] reamintind principiile nediscriminării, șanselor egale, accesibilității și participării și integrării depline și efective în societate, proclamate în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în [Convenția ONU],

[[2]] conștiente de problemele care împiedică dezvoltarea completă a persoanelor cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate, care le limitează libertatea de exprimare, inclusiv libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica informații și idei de toate tipurile în condiții egale cu alte persoane, inclusiv prin toate formele de comunicare pe care le aleg, exercitarea dreptului la educație și posibilitatea de a desfășura activități de cercetare,

[[3]] subliniind importanța protejării drepturilor de autor ca stimulent și recompensă pentru creațiile literare și artistice și a sporirii posibilităților tuturor persoanelor, inclusiv ale celor cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate, de a participa la viața culturală a comunității, de a se bucura de artă și de a împărtăși progresele științifice și beneficiile acestora,

[[4]] conștiente de obstacolele care le împiedică pe persoanele cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate să beneficieze de șanse egale în societate și de necesitatea atât de a spori numărul operelor în format accesibil, cât și de a îmbunătăți circulația acestor opere,

[(5)] ținând cont de faptul că majoritatea persoanelor cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate trăiesc în țările în curs de dezvoltare și în țările cel mai puțin dezvoltate,

[...]

[(7)] recunoscând că, deși multe state membre au prevăzut, în legislațiile lor naționale privind drepturile de autor, limitări și excepții pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate, operele disponibile într-un format accesibil pentru aceste persoane sunt în continuare insuficiente, precum și că sunt necesare resurse considerabile pentru eforturile lor de a face operele accesibile acestor persoane, iar lipsa posibilităților de a face schimb transfrontalier de exemplare în format accesibil a impus dublarea acestor eforturi,

[(8)] recunoscând atât rolul important al titularilor drepturilor pentru a face operele lor accesibile persoanelor cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate, cât și importanța instituirii unor limitări și excepții adecvate pentru a face operele accesibile persoanelor respective, mai ales atunci când piața nu este în măsură să asigure acest acces,

[(9)] recunoscând că este necesar să se mențină echilibrul între protejarea eficace a drepturilor autorilor și interesul public mai larg, în special în ceea ce privește educația, cercetarea și accesul la informații, și că acest echilibru trebuie să faciliteze accesul efectiv și oportun la opere ale persoanelor cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate,

[(10)] reafirmând obligațiile care le revin părților contractante în temeiul tratatelor internaționale existente în ceea ce privește protecția drepturilor de autor și importanța și flexibilitatea testului în trei etape pentru limitările și excepțiile stabilite la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice și în alte instrumente internaționale,

[...]

[(12)] recunoscând importanța sistemului internațional al drepturilor de autor și dorind să armonizeze limitările și excepțiile pentru a facilita accesul la opere și utilizarea lor de către persoanele cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate,

[...]”

9. Articolul 1 din acest tratat are următorul cuprins:

„Nicio dispoziție a prezentului tratat nu permite derogarea de la obligațiile pe care părțile contractante le au unele față de celelalte în temeiul altor tratate și nici nu aduce atingere drepturilor pe care le are o parte contractantă în temeiul altor tratate.”

10. Articolul 2 din tratatul menționat prevede:

„În sensul prezentului tratat:

(a) «opere» înseamnă opere literare și artistice în sensul articolului 2 alineatul (1) din Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, sub formă de text, notații și/sau ilustrații conexe, publicate sau puse la dispoziția publicului pe orice tip de suport [...];

- (b) «exemplar în format accesibil» înseamnă un exemplar al unei opere realizat într-o manieră sau formă alternativă care îi oferă unei persoane beneficiare acces la operă, permițându-i acesteia să aibă acces în condiții la fel de viabile și confortabile ca și o persoană fără deficiențe de vedere sau alte dificultăți de citire a materialelor imprimare. Exemplarul în format accesibil este utilizat exclusiv de persoanele beneficiare și trebuie să respecte integritatea operei originale, ținând cont în mod corespunzător de modificările necesare pentru ca opera să devină accesibilă în formatul alternativ și de nevoile în materie de accesibilitate ale persoanelor beneficiare;
- (c) «entitate autorizată» înseamnă o entitate care este autorizată sau recunoscută de guvern pentru a oferi persoanelor beneficiare, fără scop lucrativ, servicii de educație, de formare, de citire adaptativă sau de acces la informații. Sunt incluse și instituțiile guvernamentale sau organizațiile fără scop lucrativ printre activitățile sau obligațiile instituționale principale ale cărora se numără oferirea aceluiași servicii persoanelor beneficiare [...]

Entitatea autorizată stabilește și aplică practici proprii:

- (i) pentru a stabili că persoanele pe care le servește sunt persoane beneficiare;
- (ii) pentru a limita distribuția și punerea la dispoziție a exemplarelor în format accesibil la persoanele beneficiare și/sau la entitățile autorizate;
- (iii) pentru a descuraja reproducerea, distribuția și punerea la dispoziție de exemplare neautorizate și
- (iv) pentru a trata exemplarele operelor și evidența acestora cu atenția corespunzătoare, respectând totodată viața privată a persoanelor beneficiare în conformitate cu articolul 8.”

11. Articolul 4 alineatul (1) din același tratat are următorul cuprins:

- „(a) În legislațiile lor naționale privind drepturile de autor, părțile contractante prevăd o excepție sau o limitare a dreptului de reproducere, a dreptului de distribuție și a dreptului de a pune operele la dispoziția publicului, astfel cum sunt prevăzute în Tratatul OMPI privind dreptul de autor, pentru a facilita disponibilitatea operelor sub formă de exemplare în format accesibil pentru persoanele beneficiare. [...]
- (b) Părțile contractante pot prevedea, de asemenea, o excepție sau o limitare a dreptului de interpretare sau execuție publică pentru a facilita accesul persoanelor beneficiare la opere.”

12. Articolul 4 alineatul (2) din Tratatul de la Marrakech precizează că părțile contractante pot respecta cerințele articolului 4 alineatul (1) din acest tratat prin prevederea unei limitări sau a unei excepții în legislația lor națională care să prezinte anumite caracteristici detaliate de această primă dispoziție.

13. Articolul 4 alineatele (3)-(5) din tratatul menționat prevede:

- „(3) Părțile contractante pot respecta cerințele articolului 4 alineatul (1) prin prevederea altor limitări sau excepții în legislația lor națională privind drepturile de autor, în temeiul articolelor 10 și 11 [...]
- (4) Părțile contractante pot restrânge limitările sau excepțiile prevăzute în temeiul prezentului articol la operele care, în formatul accesibil respectiv, nu pot fi obținute pe cale comercială în condiții rezonabile pentru persoanele beneficiare de pe piața în cauză. [...]
- (5) În legislația națională se stabilește dacă limitările sau excepțiile prevăzute în temeiul prezentului articol fac obiectul unei remunerări.”

14. Potrivit articolului 5 din același tratat:

„(1) Părțile contractante prevăd că, dacă un exemplar în format accesibil este realizat în temeiul unei limitări, al unei excepții sau prin efectul legii, exemplarul respectiv în format accesibil poate fi distribuit sau pus la dispoziție de o entitate autorizată unei persoane beneficiare sau unei entități autorizate din altă parte contractantă [...]

(2) Părțile contractante pot respecta cerințele articolului 5 alineatul (1) prin prevederea unei limitări sau a unei excepții în legislația lor națională privind drepturile de autor pentru ca:

(a) entităților autorizate să li se permită, fără o autorizare din partea titularului drepturilor, să distribuie sau să pună la dispoziție, unei entități autorizate din altă parte contractantă, exemplare în format accesibil pentru uzul exclusiv al persoanelor beneficiare și

(b) entităților autorizate să li se permită, fără o autorizare din partea titularului drepturilor și în temeiul articolului 2 litera (c), să distribuie sau să pună la dispoziție exemplare în format accesibil unei persoane beneficiare din altă parte contractantă,

cu condiția ca, înaintea distribuirii sau a punerii la dispoziție, entitatea autorizată de origine să nu fi știut sau să nu fi avut motive întemeiate să știe că exemplarul în format accesibil va fi utilizat pentru alte persoane decât persoanele beneficiare [...]

[...]

(4)

(a) Atunci când o entitate autorizată dintr-o parte contractantă primește exemplare în format accesibil în temeiul articolului 5 alineatul (1) și acea parte contractantă nu are obligații în temeiul articolului 9 din Convenția de la Berna, aceasta se asigură, în conformitate cu sistemul și practicile sale juridice, că exemplarele în format accesibil sunt reproduse, distribuite sau puse la dispoziție doar în folosul persoanelor beneficiare din jurisdicția părții contractante în cauză.

(b) Distribuirea și punerea la dispoziție de exemplare în format accesibil de către o entitate autorizată în temeiul articolului 5 alineatul (1) sunt limitate la jurisdicția respectivă, cu excepția cazului în care partea contractantă este parte la Tratatul OMPI privind dreptul de autor sau restrânge în alt mod limitările și excepțiile puse în aplicare în temeiul prezentului tratat cu privire la dreptul de distribuție și la dreptul de punere la dispoziția publicului la anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploataării normale a operei și nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului drepturilor [...]

[...]”

15. Articolul 6 din Tratatul de la Marrakech prevede:

„În măsura în care legislația națională a unei părți contractante permite unei persoane beneficiare, unei persoane [fizice] care acționează în numele acesteia sau unei entități autorizate să realizeze un exemplar în format accesibil al unei opere, legislația națională a părții contractante respective permite, de asemenea, să importe un exemplar în format accesibil în folosul persoanelor beneficiare, fără autorizarea titularului drepturilor.”

16. Articolul 9 alineatele (1) și (2) din acest tratat are următorul cuprins:

„(1) Părțile contractante se străduiesc să favorizeze schimbul transfrontalier de exemplare în format accesibil, încurajând punerea în comun voluntară a informațiilor pentru a ajuta entitățile autorizate să se identifice reciproc. Biroul internațional al OMPI înființează, în acest scop, un punct de acces la informații.

(2) Părțile contractante se angajează să își asiste entitățile autorizate care desfășoară activitățile menționate la articolul 5 să pună la dispoziția părților interesate și a publicului, după caz, informații privind practicile lor prevăzute la articolul 2 litera (c), atât prin punerea în comun a informațiilor de către entitățile autorizate, cât și prin punerea la dispoziție de informații privind politicile și practicile lor, inclusiv în legătură cu schimbul transfrontalier de exemplare în format accesibil.”

17. Articolul 11 din respectivul tratat prevede:

„Atunci când adoptă măsurile necesare pentru a asigura aplicarea prezentului tratat, o parte contractantă poate exercita drepturile și respectă obligațiile care îi revin în temeiul Convenției de la Berna, al Acordului privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală și al Tratatului OMPI privind dreptul de autor, inclusiv al interpretărilor lor comune, astfel încât:

(a) în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Berna, părțile contractante să poată permite reproducerea operelor în anumite cazuri speciale, cu condiția ca o astfel de reproducere să nu aducă atingere exploatării normale a operei și să nu cauzeze un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale autorului;

(b) în conformitate cu articolul 13 din Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, părțile contractante să restrângă limitările sau excepțiile de la drepturile exclusive la anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului dreptului;

(c) în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Tratatul OMPI privind dreptul de autor, părțile contractante să poată prevedea în legislațiile lor naționale limitări sau excepții de la drepturile acordate autorilor prin tratatul respectiv în anumite cazuri speciale, care nu aduc atingere exploatării normale a operei și nici nu cauzează prejudicii nejustificate intereselor legitime ale autorului;

(d) în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Tratatul OMPI privind dreptul de autor, în aplicarea Convenției de la Berna, părțile contractante să restrângă orice limitări sau excepții de la drepturile prevăzute în convenția menționată la anumite cazuri speciale, care nu aduc atingere exploatării normale a operei și nici nu cauzează prejudicii nejustificate intereselor legitime ale autorului.”

18. Articolul 12 din același tratat are următorul cuprins:

„(1) Părțile contractante recunosc că o parte contractantă poate pune în aplicare în legislația sa națională excepții și limitări ale drepturilor de autor în folosul altor persoane beneficiare decât cele prevăzute în prezentul tratat, având în vedere situația economică și nevoile sociale și culturale ale părții contractante în cauză, în conformitate cu drepturile și obligațiile sale la nivel internațional, iar în cazul țărilor cel mai puțin dezvoltate, ținând cont de nevoile lor speciale, de drepturile și obligațiile lor specifice la nivel internațional și de dispozițiile flexibile care le vizează.

(2) Prezentul tratat nu aduce atingere altor limitări și excepții pentru persoanele cu handicap prevăzute de legislația națională.”

Geneza tratatului a cărui încheiere este avută în vedere

19. La 26 noiembrie 2012, Consiliul Uniunii Europene a adoptat o decizie prin care a autorizat Comisia să participe, în numele Uniunii, la negocieri, desfășurate în cadrul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), cu privire la un eventual tratat internațional de stabilire a unor excepții și limitări ale dreptului de autor în favoarea persoanelor nevătătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate (denumite în continuare „persoanele beneficiare”).
20. Aceste negocieri au condus la adoptarea, la 27 iunie 2013, în cadrul conferinței diplomatice care a avut loc la Marrakech (Maroc) între 17 și 28 iunie 2013, a Tratatului de la Marrakech.
21. Consiliul a autorizat semnarea acestui tratat, în numele Uniunii, prin Decizia 2014/221/UE a Consiliului din 14 aprilie 2014 (JO 2014, L 115, p. 1). Această decizie se întemeia atât pe articolul 114 TFUE, cât și pe articolul 207 TFUE.
22. La 21 octombrie 2014, Comisia a adoptat o propunere de decizie privind încheierea Tratatului de la Marrakech în numele Uniunii, menționând aceleași temeiuri juridice. Această propunere nu a întrunit majoritatea necesară în Consiliu.

Aprecieri formulate de Comisie în cererea sa de aviz

23. Comisia susține în principal că încheierea Tratatului de la Marrakech ar trebui să se întemeieze atât pe articolul 114 TFUE, dat fiind efectul de armonizare a legislațiilor statelor membre pe care îl va avea acest tratat, cât și pe articolul 207 TFUE, pentru a acoperi schimbul de exemplare în format accesibil cu țările terțe. În această ipoteză, în temeiul articolului 3 alineatele (1) și (2) TFUE, Uniunea ar avea competență exclusivă pentru a încheia respectivul tratat.
24. În subsidiar, Comisia arată că încheierea aceluiași tratat trebuie să se întemeieze numai pe articolul 207 TFUE și că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) TFUE, Uniunea are competență exclusivă în această privință.

Cu privire la articolul 3 alineatul (1) TFUE

25. Comisia amintește că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) TFUE, Uniunea are competență exclusivă în domeniul politicii comerciale comune, inclusiv în ceea ce privește aspectele comerciale ale proprietății intelectuale.
26. Această din urmă noțiune ar acoperi întregul Tratat de la Marrakech sau cel puțin articolele 5 și 6 din acest tratat, precum și aspectele din celelalte articole ale tratatului menționat care se raportează la articolele 5 și 6.
27. În această privință, Comisia arată, făcând referire la Hotărârea din 18 iulie 2013, Daiichi Sankyo și Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520), că numai normele adoptate de Uniune în materie de proprietate intelectuală care prezintă o legătură specifică cu schimburile comerciale internaționale sunt susceptibile să fie incluse în noțiunea „aspecte comerciale ale proprietății intelectuale” în sensul articolului 207 TFUE.
28. Această noțiune nu ar acoperi numai acordurile legate de Organizația Mondială a Comerțului (OMC). Din jurisprudența Curții ar rezulta astfel că un acord internațional care implică o armonizare a sistemelor de protecție a proprietății intelectuale trebuie să fie legat, în termeni generali, de politica comercială comună atunci când acesta urmărește să promoveze comerțul.

29. În speță, potrivit Comisiei, deși articolele 4-6 și 9 din Tratatul de la Marrakech prevăd apropierea legislațiilor părților contractante, cel dintâi obiectiv al acestui tratat nu este de a armoniza respectivele legislații, ci de a facilita, grație acestei armonizări, schimbul transfrontalier de exemplare în format accesibil, inclusiv între Uniune și țările terțe, după cum se arată printre altele în preambulul tratatului menționat și la articolul 9 din acesta. Instituirea acestor norme internaționale în domeniul proprietății intelectuale ar părea astfel să fie doar un mijloc de a atinge obiectivul de liberalizare a schimburilor comerciale internaționale.
30. Împrejurarea că Tratatul de la Marrakech s-ar aplica numai exemplarelor în format accesibil produse fără scop lucrativ ar fi lipsită de relevanță, dat fiind, pe de o parte, că această particularitate nu ar exclude o remunerație destinată să acopere cheltuielile efectuate și, pe de altă parte, că articolul 207 TFUE s-ar aplica și atunci când bunurile sau serviciile sunt furnizate fără scop lucrativ. În această privință, ar fi pertinent să se arate că excepția sau limitarea prevăzută la articolul 5 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2001/29 se aplică și activităților fără scop lucrativ. În plus, sistemul instituit de acest tratat ar fi de natură să interfereze cu activitățile comerciale de punere la dispoziție și de schimburi de exemplare în format accesibil.
31. În același sens, în opinia Comisiei, argumentul potrivit căruia obiectivul ultim al tratatului menționat este social sau umanitar nu poate fi primit, în măsura în care din Avizul 1/78 (Acordul internațional privind cauciucul natural) din 4 octombrie 1979 (EU:C:1979:224) și din Hotărârea din 17 octombrie 1995, Werner (C-70/94, EU:C:1995:328), ar reieși că politica comercială comună nu poate face obiectul unei interpretări restrictive prin care să fie înlăturate măsurile care vizează obiective specifice.

Cu privire la articolul 3 alineatul (2) TFUE

32. Comisia susține că, în ipoteza în care un alt temei juridic decât articolul 207 TFUE ar trebui considerat adecvat pentru a aproba, în tot sau în parte, Tratatul de la Marrakech, Uniunea ar avea competență exclusivă potrivit articolului 3 alineatul (2) TFUE, care prevede printre altele că competența Uniunii este exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în măsura în care această încheiere ar putea aduce atingere normelor comune ale Uniunii sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora.
33. Deși susține că articolul 114 TFUE, iar nu articolul 19 TFUE, constituie temeiul juridic corect, Comisia arată că identificarea temeiului juridic reprezintă, în orice caz, un aspect secundar, întrucât ea este lipsită de relevanță pentru a stabili dacă un acord internațional are incidență asupra unor norme comune ale Uniunii.
34. Or, dreptul de autor și drepturile conexe care ar fi vizate de Tratatul de la Marrakech, și în special excepțiile și limitările acestor drepturi, ar fi fost armonizate la nivelul Uniunii prin Directiva 2001/29.
35. Desigur, statele membre ar fi libere să aplice sau să nu aplice excepțiile și limitările prevăzute de directiva menționată. Marja de apreciere de care beneficiază în această privință statele membre ar fi însă limitată, dat fiind că, pe de o parte, lista excepțiilor și a limitărilor care figurează la articolul 5 din respectiva directivă ar fi exhaustivă și, pe de altă parte, statele membre ar putea pune în aplicare aceste excepții și aceste limitări numai în limitele impuse de dreptul Uniunii.
36. Ar rezulta că Tratatul de la Marrakech derogă într-adevăr de la dreptul de autor și de la drepturile conexe, care ar fi fost pe deplin armonizate de Directiva 2001/29, prevăzând o excepție sau o limitare obligatorie pentru utilizări care au legătură directă cu handicapul, acolo unde articolul 5 alineatul (3) litera (b) din directiva menționată ar prevedea o excepție sau o limitare facultativă în acest domeniu.

37. În acest context, în cazul în care statele membre decid să prevadă o astfel de excepție sau de limitare, acestea nu ar pune în aplicare o competență „menținută”, ci ar face uz de o opțiune „acordată/autorizată” de dreptul Uniunii cu respectarea cadrului prevăzut de acest drept. Simplul fapt că statele membre dispun de o anumită libertate pentru a adapta anumite aspecte ale unei legislații nu ar fi suficient pentru a se putea considera că în acest domeniu competența externă a Uniunii nu este exclusivă.
38. Comisia arată totodată că punerea în aplicare a excepției sau a limitării prevăzute de Tratatul de la Marrakech este condiționată, în temeiul articolului 11 din acest tratat și al articolului 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29, de respectarea condiției generale potrivit căreia aplicarea unei astfel de excepții sau limitări nu poate avea ca efect să cauzeze prejudicii intereselor legitime ale titularului dreptului sau să aducă atingere exploataării normale a operei sale. Or, această obligație ar decurge din acorduri internaționale care ar intra în sfera de competență exclusivă a Uniunii.
39. În sfârșit, Comisia consideră că articolele 5 și 6 din Tratatul de la Marrakech au vocația de a reglementa schimburile dintre statele membre și că acestea afectează libertatea de circulație a mărfurilor. De asemenea, articolul 7 din acest tratat ar avea incidență asupra articolului 6 din Directiva 2001/29 privind protecția juridică a măsurilor tehnice utilizate de titularii de drepturi.

Rezumatul observațiilor prezentate Curții

Cu privire la articolul 3 alineatul (1) TFUE

40. Guvernele ceh, francez, italian, maghiar, român și finlandez și guvernul Regatului Unit apreciază că Uniunea nu are competență exclusivă pentru a încheia Tratatul de la Marrakech în temeiul articolului 3 alineatul (1) TFUE și al articolului 207 TFUE.
41. În această privință, acestea subliniază că din Hotărârea din 18 iulie 2013, Daiichi Sankyo și Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520), rezultă că numai normele care prezintă o legătură specifică cu schimburile comerciale internaționale pot intra sub incidența noțiunii „aspecte comerciale ale proprietății intelectuale” în sensul articolului 207 TFUE. Această legătură ar depinde de corespondența dintre obiectul și finalitățile acordului avut în vedere cu politica comercială comună, simple implicații asupra schimburilor comerciale internaționale nefiind suficiente.
42. Or, Tratatul de la Marrakech nu ar avea ca obiect sau ca finalitate să liberalizeze sau să promoveze schimburile comerciale internaționale.
43. Pe de o parte, din preambulul și din dispozițiile tratatului menționat ar reieși că acesta ar avea ca obiectiv să promoveze egalitatea șanselor și incluziunea socială a persoanelor cu handicap. Schimbul transfrontalier ar fi numai un mijloc în serviciul acestui obiectiv sau, potrivit guvernului maghiar, un obiectiv accesoriu al respectivului tratat. Guvernul francez apreciază, în plus, că același tratat vizează și un obiectiv de cooperare pentru dezvoltare și de ajutor umanitar. Armonizarea legislațiilor naționale pe care o prevede Tratatul de la Marrakech ar urmări astfel să sporească numărul de exemplare în format accesibil disponibile, iar nu să promoveze, să faciliteze sau să reglementeze schimburile comerciale internaționale.
44. În consecință, potrivit guvernelor francez și român și guvernului Regatului Unit, nu se poate considera că acest tratat urmărește să extindă aplicarea unor dispoziții analoge celor ale dreptului Uniunii pentru a promova comerțul internațional, precum cele care erau în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 22 octombrie 2013, Comisia/Consiliul (C-137/12, EU:C:2013:675). În schimb, guvernul finlandez și guvernul Regatului Unit consideră că Avizul 2/00 (Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea) din 6 decembrie 2001 (EU:C:2001:664) și Hotărârea din 8 septembrie 2009,

Comisia/Parlamentul și Consiliul (C-411/06, EU:C:2009:518), constituie precedente pertinente, întrucât Curtea a statuat că acordurile în discuție în acele cauze, care priveau schimburile internaționale, nu intrau sub incidența politicii comerciale comune date fiind obiectivele pe care le urmăreau.

45. Pe de altă parte, potrivit guvernelor ceh, francez, italian, maghiar și finlandez și guvernului Regatului Unit, schimburile vizate de Tratatul de la Marrakech nu sunt realizate într-un cadru comercial, ceea ce implică, în conformitate cu jurisprudența Curții, că acestea nu intră sub incidența politicii comerciale comune.
46. Astfel, din articolul 4 alineatul (2) din acest tratat ar rezulta că excepția sau limitarea pe care o prevede ar putea fi aplicată numai în scopuri nelucrative fie de o entitate autorizată, fie de o persoană beneficiară sau o persoană fizică ce acționează în numele persoanei beneficiare. În plus, articolul 4 alineatul (4) din tratatul menționat ar permite părților contractante să prevadă o excepție sau o limitare a dreptului de autor numai dacă piața nu este în măsură să ofere persoanelor beneficiare posibilitatea de a obține exemplare în format accesibil la un preț rezonabil. De asemenea, schimburile transfrontaliere de astfel de exemplare vizate de Tratatul de la Marrakech ar putea fi realizate numai de o entitate autorizată care acționează în scop nelucrative.
47. Pe de altă parte, potrivit guvernelor francez, maghiar, român și finlandez și guvernului Regatului Unit, este deopotrivă important să se arate că Tratatul de la Marrakech a fost negociat în scopul de a îndeplini obligațiile care rezultă din Convenția ONU, în cadrul OMPI, al cărui scop ar fi străin de liberalizarea și de promovarea schimburilor comerciale internaționale.
48. În schimb, potrivit guvernului lituanian și Parlamentului, articolele 5, 6 și 9 din acest tratat, precum și dispozițiile care le pun în aplicare urmăresc să promoveze, să faciliteze și să reglementeze schimburile transfrontaliere și sunt, așadar, acoperite de politica comercială comună, domeniu care ține de competența exclusivă a Uniunii. Guvernul Regatului Unit se raliază, cu titlu subsidiar, la această concluzie.

Cu privire la articolul 3 alineatul (2) TFUE

49. Diferitele guverne care au prezentat observații Curții adoptă poziții variate în ceea ce privește temeiul juridic adecvat pentru încheierea Tratatului de la Marrakech, guvernul francez menționând articolele 114 TFUE și 209 TFUE sau, în subsidiar, articolele 19 TFUE și 209 TFUE, guvernul maghiar, articolele 4 TFUE și 114 TFUE, guvernul Regatului Unit, articolul 19 TFUE, iar guvernul finlandez, articolele 19 TFUE și 114 TFUE.
50. În pofida acestor divergențe, guvernele ceh, francez, italian, lituanian, român și finlandez și guvernul Regatului Unit consideră că Uniunea nu are, în temeiul articolului 3 alineatul (2) TFUE, competență exclusivă pentru a încheia tratatul menționat, întrucât acesta nu poate să aducă atingere normelor comune ale Uniunii sau să modifice domeniul de aplicare al acestora.
51. Guvernele amintite subliniază în această privință că din jurisprudența Curții reiese că încheierea oricărui acord cu privire la acest subiect trebuie să se întemeieze pe o analiză concretă a raportului care există între acordul internațional avut în vedere și dreptul Uniunii în vigoare ținând seama printre altele de natura și de conținutul normelor în cauză.
52. Or, Directiva 2001/29 ar fi efectuat numai o armonizare minimă a anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe. Mai precis, această directivă nu ar fi armonizat excepțiile și limitările acestor drepturi.

53. Astfel, articolul 5 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2001/29 s-ar limita la a oferi statelor membre posibilitatea de a prevedea o excepție sau o limitare la dreptul de autor și drepturile conexe în favoarea persoanelor cu handicap. Statele membre și-ar menține, așadar, competența, atât pe plan intern, cât și pe plan extern, pentru a face ca o asemenea excepție sau o asemenea limitare să devină obligatorie. Potrivit guvernelor francez și român, această analiză este confirmată de faptul că directiva menționată nu definește modalitățile de punere în aplicare a excepției sau a limitării dreptului de autor și a drepturilor conexe în favoarea persoanelor cu handicap. Guvernul Regatului Unit susține, în plus, că nu există nicio incoerență între Tratatul de la Marrakech și respectiva directivă.
54. Pe acest temei, guvernele francez, maghiar și român susțin că din Avizul 1/94 (Acorduri anexate la Acordul OMC) din 15 noiembrie 1994 (EU:C:1994:384) reiese că Uniunea nu poate impune, printr-un acord internațional, adoptarea unor măsuri referitoare la o excepție sau la o limitare a dreptului de autor și a drepturilor conexe în favoarea persoanelor cu handicap, în condițiile în care statele membre rămân libere să prevadă astfel de măsuri pe plan intern.
55. Cu toate acestea, guvernul francez apreciază că situația s-a schimbat în urma cererii adresate la 19 mai 2015 de Consiliu Comisiei și acceptate ulterior de aceasta din urmă de a prezenta o propunere legislativă menită să introducă în dreptul Uniunii excepția sau limitarea obligatorie prevăzută la articolul 4 din Tratatul de la Marrakech. Astfel, această împrejurare ar fi pertinentă în lumina jurisprudenței Curții potrivit căreia, în scopul de a stabili dacă un domeniu este deja acoperit în mare parte de norme ale Uniunii, trebuie să se ia în considerare printre altele perspectivele de evoluție a dreptului Uniunii. În consecință, articolul 4 din acest tratat ar intra în sfera de competență exclusivă a Uniunii.
56. Această constatare nu repune în discuție, potrivit acestui guvern, existența unei competențe partajate în ceea ce privește celelalte dispoziții ale tratatului menționat, cu atât mai mult cu cât acestea intră sub incidența domeniilor cooperării pentru dezvoltare și ajutorului umanitar, iar articolul 4 alineatul (4) TFUE precizează că exercitarea competenței Uniunii în aceste domenii nu poate avea ca efect lipsirea statelor membre de posibilitatea de a-și exercita competența în această privință.
57. Guvernele ceh, italian, maghiar, român și finlandez și guvernul Regatului Unit, precum și Parlamentul și Consiliul susțin, în schimb, că cererea Consiliului, vizată la punctul 55 din prezentul aviz, nu este suficientă pentru a demonstra o perspectivă de evoluție a dreptului Uniunii care să trebuiască să fie luată în considerare pentru a aprecia existența unei competențe exclusive a Uniunii în domeniul vizat de Tratatul de la Marrakech.
58. Cu toate acestea, Parlamentul apreciază că Uniunea are competență exclusivă în ceea ce privește articolul 4 din tratatul menționat, Uniunea exercitându-și de altfel competența în acest domeniu prin adoptarea Directivei 2001/29. Împrejurarea că statele membre dispun de o marjă de apreciere în punerea în aplicare a excepțiilor și a limitărilor prevăzute de această directivă nu ar implica existența unei competențe partajate, dată fiind distincția care ar trebui făcută între excepțiile privind domeniul de aplicare al unui act al Uniunii și cele referitoare la drepturile prevăzute într-un astfel de act.
59. Incidența articolului 4 din Tratatul de la Marrakech asupra sistemului instituit de Directiva 2001/29 ar fi, pe de altă parte, vădită, în măsura în care acest tratat ar elimina marja de apreciere de care ar dispune în prezent statele membre în temeiul articolului 5 alineatul (3) litera (b) din această directivă.

Poziția Curții

Cu privire la articolul 3 alineatul (1) TFUE

60. Având în vedere obiectul și conținutul Tratatului de la Marrakech, rezultă în mod clar că acesta nu privește unul dintre cele patru prime domenii vizate la articolul 3 alineatul (1) TFUE. În schimb, trebuie să se examineze dacă acest tratat este legat, în tot sau în parte, de politica comercială comună, definită la articolul 207 TFUE, care, în temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (e) TFUE, ține de competența exclusivă a Uniunii.
61. Din jurisprudența constantă a Curții reiese că simpla împrejurare că un act al Uniunii este susceptibil să aibă anumite efecte asupra schimburilor internaționale nu este suficientă pentru a se concluziona că acest act trebuie inclus în categoria celor care țin de politica comercială comună. În schimb, un act al Uniunii ține de această politică dacă privește în mod specific schimburile internaționale prin aceea că este destinat în esență promovării, facilitării sau reglementării schimburilor respective și are efecte directe și imediate asupra acestora (Hotărârea din 18 iulie 2013, Daiichi Sankyo și Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, punctul 51, și Hotărârea din 22 octombrie 2013, Comisia/Consiliul, C-137/12, EU:C:2013:675, punctul 57).
62. În scopul de a stabili dacă Tratatul de la Marrakech ține de politica sus-menționată, este necesar să se examineze atât finalitățile acestuia, cât și conținutul său.
63. În ceea ce privește, mai întâi, finalitatea Tratatului de la Marrakech, chiar în titlul său se precizează că acesta urmărește să faciliteze accesul la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate.
64. Dorința părților contractante de a asigura o armonizare a excepțiilor și a limitărilor dreptului de autor și de a facilita circulația exemplarelor în format accesibil în scopul de a îmbunătăți accesul la operele publicate al persoanelor beneficiare și de a depăși astfel obstacolele care se opun în prezent acestui acces este confirmat, printre altele, de considerentele (7), (8) și (12) ale preambulului tratatului menționat.
65. În plus, din considerentele (1), (2) și (4) ale acestui preambul reiese că instituirea cadrului juridic consolidat la nivel internațional prevăzut de același tratat trebuie să permită, în definitiv, respectarea principiilor nediscriminării, egalității șanselor, accesibilității și participării depline și efective și incluziunii sociale a persoanelor cu handicap, proclamate de Convenția ONU, în special prin combaterea obstacolelor care se opun dezvoltării lor depline, libertății lor de expresie și exercitării dreptului la educație.
66. Desigur, considerentele (4) și (7) ale preambulului Tratatului de la Marrakech menționează circulația și schimburile transfrontaliere de exemplare în format accesibil.
67. Nu este mai puțin adevărat, pe de o parte, că în respectivele considerente nu este evocat caracterul comercial al acestei circulații sau al acestor schimburi și, pe de altă parte, că ele sunt menționate numai ca un instrument destinat să faciliteze accesul la aceste exemplare al persoanelor beneficiare și să evite suprapunerea eforturilor făcute în acest scop de părțile contractante.
68. În plus, deși din considerentele (3), (9), (10) și (12) ale preambulului acestui tratat reiese că părțile contractante recunosc importanța pe care o prezintă protecția dreptului de autor în general și sistemul internațional al dreptului de autor în special, termenii utilizați în acest preambul nu indică faptul că tratatul menționat ar avea ca finalitate consolidarea acestei protecții sau a acestui sistem.

69. Pe de altă parte, din dispozițiile aceluiași tratat nu reiese că acesta ar urmări alte obiective decât cele indicate în titlul și în preambulul său.
70. În consecință, trebuie să se considere că Tratatul de la Marrakech are esențialmente ca finalitate îmbunătățirea condiției persoanelor beneficiare prin facilitarea, prin diverse mijloace, printre care o circulație înlesnită a exemplarelor în format accesibil, a accesului acestor persoane la materialele imprimate.
71. În ceea ce privește, în continuare, conținutul tratatului menționat, acesta precizează că părțile contractante trebuie să utilizeze două instrumente distincte și complementare pentru a realiza obiectivele acestuia.
72. În primul rând, potrivit articolului 4 alineatul (1) din tratatul în discuție, părțile contractante prevăd o excepție sau o limitare a dreptului de reproducere, de distribuire și de a pune operele la dispoziția publicului pentru a facilita disponibilitatea operelor sub formă de exemplare în format accesibil pentru persoanele beneficiare. Celelalte alineate ale acestui articol aduc precizări cu privire la modul în care părțile contractante pot pune în aplicare obligația menționată în legislația lor națională, lăsându-le totodată o marjă largă de apreciere în această privință.
73. În al doilea rând, articolele 5 și 6 din Tratatul de la Marrakech instituie anumite obligații cu privire la schimbul transfrontalier de exemplare în format accesibil.
74. Mai precis, potrivit articolului 5 alineatul (1) din acest tratat, părțile contractante prevăd că, dacă un exemplar în format accesibil este realizat în temeiul unei limitări, al unei excepții sau prin efectul legii, exemplarul respectiv poate fi distribuit sau pus la dispoziție de o entitate autorizată unei persoane beneficiare sau unei entități autorizate din altă parte contractantă. Celelalte alineate ale acestui articol aduc precizări cu privire la modul în care părțile contractante pot pune în aplicare această obligație în legislația lor națională, lăsându-le totodată o marjă largă de apreciere în această privință.
75. În ceea ce privește articolul 6 din tratatul menționat, acesta precizează că, în măsura în care legislația națională a unei părți contractante permite unei persoane beneficiare, unei persoane fizice care acționează în numele acesteia sau unei entități autorizate să realizeze un exemplar în format accesibil, legislația națională a părții contractante respective trebuie să le permită de asemenea să importe un exemplar în format accesibil în folosul persoanelor beneficiare, fără autorizarea titularului drepturilor.
76. Articolele 5 și 6 din același tratat sunt completate de articolul 9 din acesta, care obligă părțile contractante să coopereze pentru facilitarea schimbului transfrontalier de exemplare în format accesibil.
77. Pe baza acestor elemente, trebuie să se stabilească dacă Tratatul de la Marrakech ține, în tot sau în parte, de politica comercială comună.
78. În această privință, trebuie, desigur, să se arate, în primul rând, că normele adoptate de Uniune în materie de proprietate intelectuală care prezintă o legătură specifică cu schimburile comerciale internaționale sunt susceptibile să fie incluse în noțiunea „aspecte comerciale ale proprietății intelectuale”, vizată la articolul 207 alineatul (1) TFUE, și, în consecință, în domeniul acestei politici (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2013, Daiichi Sankyo și Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, punctul 52).
79. Curtea a considerat astfel că anumite reguli internaționale care prevăd norme ce trebuie aplicate pentru fiecare dintre principalele categorii de drepturi de proprietate intelectuală prezintă o legătură specifică cu schimburile internaționale, întrucât aceste reguli se înscriu în cadrul liberalizării respectivelor schimburi, în măsura în care sunt parte integrantă din sistemul OMC și au ca obiectiv să

faciliteze schimburile menționate prin reducerea denaturărilor comerțului internațional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2013, Daiichi Sankyo și Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, punctele 53 și 57-60).

80. Pe de altă parte, Curtea a statuat că normele care instituie o protecție juridică adecvată a serviciilor bazate pe acces condiționat prezintă o legătură specifică cu schimburile internaționale și țin, așadar, de politica comercială comună. Curtea s-a întemeiat în acest scop pe faptul că aceste norme au mai degrabă obiectivul de a promova astfel de schimburi cu privire la aceste servicii decât de a îmbunătăți funcționarea pieței interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2013, Comisia/Consiliul, C-137/12, EU:C:2013:675, punctele 64, 65 și 67).
81. Cu toate acestea, contrar celor susținute de Comisie, un raționament comparabil nu poate fi aplicat în privința normelor Tratatului de la Marrakech referitoare la instituirea unei excepții sau a unei limitări a dreptului de reproducere, de distribuire și de punere la dispoziția publicului.
82. Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 63-70 din prezentul aviz, Tratatul de la Marrakech are ca finalitate să îmbunătățească condiția persoanelor beneficiare prin facilitarea, prin diverse mijloace, a accesului acestor persoane la materialele imprimare, iar nu să promoveze, să faciliteze sau să reglementeze comerțul internațional al exemplarelor în format accesibil.
83. În ceea ce privește mai precis armonizarea excepțiilor și a limitărilor dreptului de reproducere, de distribuire și de punere la dispoziția publicului, considerentul (12) al preambulului aceluiași tratat indică în mod specific faptul că această armonizare este realizată în scopul de a facilita accesul la opere și utilizarea lor de către persoanele beneficiare.
84. De altfel, articolul 4 din Tratatul de la Marrakech nu este de natură să asigure o apropiere a legislațiilor naționale care să permită facilitarea semnificativă a comerțului internațional, în măsura în care părțile contractante dispun de o marjă largă de apreciere în punerea în aplicare a acestui articol și în care din articolul 12 din tratatul menționat reiese că acesta nu are ca obiect sau ca efect să interzică părților contractante să introducă în legislația lor națională alte excepții și limitări ale drepturilor de autor în favoarea persoanelor beneficiare decât cele prevăzute de respectivul tratat.
85. Pe de altă parte, argumentul Comisiei potrivit căruia, dintre normele care reglementează proprietatea intelectuală, numai cele privind drepturile morale nu intră sub incidența noțiunii „aspectele comerciale ale proprietății intelectuale”, vizată la articolul 207 TFUE, nu poate fi primit, întrucât ar conduce la extinderea excesivă a domeniului politicii comerciale comune, legând această politică de norme care nu prezintă nicio legătură specifică cu schimburile comerciale internaționale.
86. În aceste condiții, nu se poate considera că normele Tratatului de la Marrakech care prevăd instituirea unei excepții sau a unei limitări a drepturilor de reproducere, de distribuire și de punere la dispoziția publicului prezintă o legătură specifică cu schimburile internaționale implicând că acestea privesc aspectele comerciale ale proprietății intelectuale prevăzute la articolul 207 TFUE.
87. În ceea ce privește, în al doilea rând, normele Tratatului de la Marrakech care reglementează exportul și importul de exemplare în format accesibil, trebuie să se arate că aceste norme privesc, fără îndoială, schimburile internaționale de asemenea exemplare.
88. Cu toate acestea, din jurisprudența Curții rezultă că trebuie să se ia în considerare obiectivul urmărit de astfel de norme în scopul de a aprecia legătura lor cu politica comercială comună [a se vedea în acest sens Avizul 2/00 (Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea) din 6 decembrie 2001, EU:C:2001:664, punctele 35-37, și Hotărârea din 8 septembrie 2009, Comisia/Parlamentul și Consiliul, C-411/06, EU:C:2009:518, punctele 49-54, precum și 71 și 72].

89. Or, în lumina considerațiilor care figurează la punctele 63-70 din prezentul aviz și în lipsa oricărui element care să indice că articolele 5, 6 și 9 din Tratatul de la Marrakech ar urmări un obiectiv distinct de cel al acestui tratat în ansamblul său, trebuie să se considere că articolele în discuție nu urmăresc în mod specific să promoveze, să faciliteze sau să reglementeze comerțul internațional al exemplarelor în format accesibil, ci, dimpotrivă, să îmbunătățească condiția persoanelor beneficiare prin facilitarea accesului acestor persoane la exemplare în format accesibil reproduse în alte părți contractante.
90. În aceste condiții, facilitarea schimburilor transfrontaliere de exemplare în format accesibil rezultă a fi mai mult un mijloc pentru a realiza obiectivul necomercial al tratatului menționat decât un scop în sine atribuit acestuia.
91. În plus, trebuie să se mai arate că, în lumina caracteristicilor lor, schimburile prevăzute de Tratatul de la Marrakech nu ar putea fi asimilate unor schimburi internaționale operate în scopuri comerciale [a se vedea prin analogie Avizul 2/00 (Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea) din 6 decembrie 2001, EU:C:2001:664, punctul 38, și Hotărârea din 8 septembrie 2009, Comisia/Parlamentul și Consiliul, C-411/06, EU:C:2009:518, punctul 69].
92. În acest sens, obligația de a autoriza exportul de exemplare în format accesibil prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din acest tratat acoperă numai exporturile operate de o entitate autorizată. Articolul 9 din tratatul menționat confirmă că mecanismul astfel instituit nu urmărește să promoveze, să faciliteze sau să reglementeze, în general, toate schimburile de exemplare în format accesibil, ci, dimpotrivă, schimburile practicate între entitățile autorizate.
93. Or, din articolul 2 litera (c) din Tratatul de la Marrakech reiese că aceste entități trebuie să fie autorizate sau recunoscute de guvern, să acționeze în scop nelucrativ și să își ofere serviciile numai persoanelor beneficiare. Prin urmare, deși, potrivit articolului 4 alineatul (5) din acest tratat, nu este exclus ca exporturile reglementate de articolul 5 din tratatul în discuție să facă obiectul unei remunerări, aceasta poate fi avută în vedere numai în limitele impuse de caracterul nelucrativ al activităților exportatorului.
94. De asemenea, articolul 6 din același tratat obligă părțile contractante să autorizeze importurile numai în măsura în care acestea sunt operate fie de o persoană beneficiară, care acționează direct sau indirect, fie de o entitate autorizată.
95. În plus, din articolul 5 alineatul (1) și din articolul 6 din Tratatul de la Marrakech reiese în mod explicit că numai exporturile și importurile destinate persoanelor beneficiare, dacă este cazul prin intermediul unei entități autorizate, intră sub incidența acestor dispoziții. Mai mult, articolul 2 litera (c) și articolul 5 alineatele (2) și (4) din acest tratat instituie mecanisme destinate să garanteze că numai persoanele beneficiare vor dispune de exemplarele în format accesibil astfel schimbate.
96. Pe de altă parte, exemplarele în format accesibil al căror export este reglementat de articolul 5 alineatul (1) din tratatul menționat sunt numai cele care au fost realizate în temeiul unei limitări, al unei excepții sau prin efectul legii. În ceea ce privește articolul 6 din același tratat, acesta se limitează la a prevedea că importul de astfel de exemplare pe teritoriul unei părți contractante trebuie să fie autorizat în ipoteza în care legislația acestei părți contractante permite persoanei sau entității interesate să realizeze aceste exemplare.
97. Rezultă, așadar, nu numai că schimburile transfrontaliere promovate de Tratatul de la Marrakech ies din cadrul obișnuit al schimburilor comerciale internaționale, ci și că schimburile internaționale de exemplare în format accesibil care ar fi realizate în scopuri comerciale de operatori obișnuiți sau pur și simplu în afara cadrului excepțiilor sau al limitărilor în favoarea persoanelor beneficiare nu sunt incluse în regimul specific instituit de acest tratat.

98. De altfel, articolele 1 și 11 din respectivul tratat prevăd respectarea obligațiilor asumate în temeiul altor tratate internaționale, ceea ce implică faptul că acest regim nu are vocația de a deroga de la normele internaționale care reglementează schimburile comerciale internaționale de opere literare și artistice.
99. În lumina acestor diverse caracteristici, regimul instituit prin Tratatul de la Marrakech trebuie, așadar, distins de regimurile care țin de politica comercială comună examinate de Curte în Avizul 1/78 (Acordul internațional privind cauciucul natural) din 4 octombrie 1979 (EU:C:1979:224), precum și în Hotărârea din 17 octombrie 1995, Werner (C-70/94, EU:C:1995:328), în Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Comisia/Consiliul (C-94/03, EU:C:2006:2), și în Hotărârea din 12 decembrie 2002, Comisia/Consiliul (C-281/01, EU:C:2002:761), care, deși nu urmăreau exclusiv scopuri comerciale, se întemeiau în schimb pe adoptarea de măsuri de natură comercială.
100. În aceste condiții, simpla împrejurare că regimul instituit prin Tratatul de la Marrakech poate fi eventual aplicat unor opere care fac obiectul unei exploatare comerciale sau care pot face obiectul unei astfel de exploatare și, prin urmare, că poate, dacă este cazul, să afecteze în mod indirect schimburile internaționale de asemenea opere nu poate implica faptul că acesta ține de politica comercială comună [a se vedea prin analogie Avizul 2/00 (Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea) din 6 decembrie 2001, EU:C:2001:664, punctul 40].
101. Trebuie să se considere, așadar, că încheierea Tratatului de la Marrakech nu ține de politica comercială comună definită la articolul 207 TFUE și, în consecință, că Uniunea nu dispune, în temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (e) TFUE, de competență exclusivă pentru a încheia acest tratat.

Cu privire la articolul 3 alineatul (2) TFUE

102. În temeiul articolului 3 alineatul (2) TFUE, competența Uniunii este exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere este prevăzută de un act legislativ al Uniunii, ori este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă, sau în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora.
103. Or, încheierea Tratatului de la Marrakech nu este prevăzută de niciun act legislativ al Uniunii și nu este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă.
104. În consecință, numai ipoteza menționată în ultimul segment de teză a articolului 3 alineatul (2) TFUE, care corespunde situației în care încheierea unui acord internațional „ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora”, este pertinentă în prezenta cauză.
105. În această privință, din jurisprudența Curții rezultă că există un risc de a se aduce atingere unor norme comune ale Uniunii prin angajamente internaționale luate de statele membre sau de a se modifica domeniul de aplicare al acestor norme, care este de natură să justifice o competență externă exclusivă a acesteia, în cazul în care angajamentele respective intră în domeniul de aplicare al normelor menționate [Avizul 1/13 (Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga) din 14 octombrie 2014, EU:C:2014:2303, punctul 71, și Hotărârea din 26 noiembrie 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, punctul 29].
106. Constatarea unui astfel de risc nu presupune existența unei concordanțe depline între domeniul acoperit de angajamentele internaționale și cel acoperit de reglementarea Uniunii [Avizul 1/13 (Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga) din 14 octombrie 2014, EU:C:2014:2303, punctul 72, și Hotărârea din 26 noiembrie 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, punctul 30].

107. În special, asemenea angajamente internaționale ar putea aduce atingere normelor Uniunii sau le-ar putea modifica domeniul de aplicare atunci când acestea țin de un domeniu acoperit deja în mare parte de astfel de norme [Avizul 1/13 (Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga) din 14 octombrie 2014, EU:C:2014:2303, punctul 73, și Hotărârea din 26 noiembrie 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, punctul 31].
108. În aceste condiții, întrucât Uniunea dispune numai de competențe atribuite, existența unei competențe, cu atât mai mult de natură exclusivă, trebuie să se întemeieze pe concluziile deduse dintr-o analiză globală și concretă a relației care există între acordul internațional preconizat și dreptul Uniunii în vigoare. Această analiză trebuie să ia în considerare domeniile acoperite de normele dreptului Uniunii și, respectiv, de dispozițiile acordului preconizat, perspectivele lor de evoluție previzibile, precum și natura și conținutul acestor norme și dispoziții, pentru a se verifica dacă acordul în discuție ar putea aduce atingere aplicării uniforme și coerente a normelor Uniunii și bunei funcționări a sistemului pe care îl instituie [Avizul 1/13 (Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga) din 14 octombrie 2014, EU:C:2014:2303, punctul 74, și Hotărârea din 26 noiembrie 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, punctul 33].
109. În această privință, trebuie amintit că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 71-76 din prezentul aviz, Tratatul de la Marrakech prevede că, pentru realizarea obiectivelor acestuia, părțile contractante trebuie să pună în aplicare două instrumente distincte și complementare, și anume, pe de o parte, o excepție sau o limitare a drepturilor de reproducere, de distribuire și de a pune la dispoziția publicului pentru a facilita disponibilitatea operelor sub formă de exemplare în format accesibil pentru persoanele beneficiare și, pe de altă parte, regimuri de export și de import destinate să favorizeze anumite tipuri de schimburi transfrontaliere de exemplare în format accesibil.
110. Or, articolele 2-4 din Directiva 2001/29 atribuie autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea, comunicarea publică și distribuirea de opere.
111. În plus, articolul 5 alineatul (3) litera (b) din această directivă precizează că statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la drepturile de reproducere și de comunicare publică în cazul „utilizării[i], în folosul persoanelor cu handicap, având legătură directă cu acel handicap, de natură necomercială, în măsura impusă de handicapul specific”. Din articolul 5 alineatul (4) din aceeași directivă rezultă că statele membre pot de asemenea să prevadă o excepție sau o limitare la dreptul de distribuire, în măsura justificată de scopul actului autorizat de reproducere în temeiul articolului 5 alineatul (3) litera (b) din aceeași directivă.
112. Rezultă că excepția sau limitarea prevăzută de Tratatul de la Marrakech va trebui să fie pusă în aplicare în cadrul domeniului armonizat de Directiva 2001/29. Acest lucru este valabil și pentru regimurile de export și de import prevăzute de tratatul menționat, în măsura în care acestea au, în definitiv, ca obiect să autorizeze comunicarea către public sau distribuirea pe teritoriul unei părți contractante de exemplare în format accesibil publicate într-o altă parte contractantă fără consimțământul titularilor de drepturi.
113. În această privință, deși mai multe guverne care au prezentat observații Curții au susținut că obligațiile prevăzute de Tratatul de la Marrakech ar putea fi aplicate într-un mod compatibil cu Directiva 2001/29, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, statele membre nu pot, în afara cadrului instituțiilor Uniunii, să își asume angajamente internaționale care țin de un domeniu acoperit deja în mare parte de normele comune ale Uniunii, nici chiar în lipsa unei contradicții posibile între aceste angajamente și aceste norme [a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 septembrie 2014, Comisia/Consiliul, C-114/12, EU:C:2014:2151, punctele 70 și 71, precum și Avizul 1/13 (Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga) din 14 octombrie 2014, EU:C:2014:2303, punctul 86].

114. În aceste condiții, împrejurarea că articolul 11 din Tratatul de la Marrakech prevede o obligație comparabilă cu cea care rezultă din articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 sau că condițiile prevăzute la articolele 4-6 din acest tratat nu sunt în sine incompatibile cu cele care figurează la articolul 5 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) din Directiva 2001/29, presupunând-o dovedită, nu poate fi, în orice caz, determinantă.
115. Pe de altă parte, trebuie, desigur, să se arate că, astfel cum au subliniat guvernele care au prezentat observații Curții, din titlul Directivei 2001/29 și din considerentul (7) al acesteia reiese că legiuitorul Uniunii a efectuat numai o armonizare parțială a dreptului de autor și a drepturilor conexe, această directivă neavând ca obiectiv să elimine sau să evite diferențele dintre legislațiile naționale care nu afectează negativ funcționarea pieței interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 88, și Hotărârea din 26 martie 2015, C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, punctul 29).
116. În ceea ce privește mai precis excepțiile și limitările acestor drepturi, considerentul (31) al directivei menționate precizează că gradul de armonizare a acestora depinde de impactul lor asupra bunei funcționări a pieței interne. Din acest motiv, de exemplu, legiuitorul Uniunii nu a armonizat complet, la articolul 5 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) din aceeași directivă, excepțiile sau limitările în favoarea persoanelor cu handicap.
117. Această limitare nu poate fi însă, în sine, decisivă.
118. Astfel, deși din jurisprudența Curții rezultă că un acord internațional care acoperă un domeniu care a făcut obiectul unei armonizări complete ar putea aduce atingere normelor comune ale Uniunii sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora [a se vedea în acest sens Avizul 1/94 (Acorduri anexate la Acordul OMC) din 15 noiembrie 1994, EU:C:1994:384, punctul 96, și Hotărârea din 5 noiembrie 2002, Comisia/Danemarca, C-467/98, EU:C:2002:625, punctul 84], nu este mai puțin adevărat că este vorba numai despre una dintre situațiile în care condiția care figurează în ultimul segment de teză a articolului 3 alineatul (2) TFUE este îndeplinită [a se vedea în acest sens Avizul 1/03 (Noua Convenție de la Lugano) din 7 februarie 2006, EU:C:2006:81, punctul 121].
119. De asemenea, deși statele membre dispun de o marjă de apreciere în punerea în aplicare a posibilității lor de a prevedea o excepție sau o limitare în favoarea persoanelor cu handicap, trebuie subliniat că respectiva marjă de apreciere derivă din decizia legiuitorului Uniunii de a acorda statelor membre această posibilitate, în limitele cadrului juridic armonizat care asigură o protecție ridicată și omogenă drepturilor de reproducere, de comunicare publică și de distribuire instituit de Directiva 2001/29 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 aprilie 2012, DR și TV2 Danmark, C-510/10, EU:C:2012:244, punctul 32, și Hotărârea din 4 septembrie 2014, Comisia/Consiliul, C-114/12, EU:C:2014:2151, punctul 79).
120. Articolul 5 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) din această directivă nu se referă la o situație comparabilă cu cea constatată la punctele 18 și 21 din Avizul 2/91 (Convenția 170 a OIM) din 19 martie 1993 (EU:C:1993:106), în care Curtea nu a recunoscut o competență exclusivă a Uniunii pentru motivul că atât dispozițiile dreptului Uniunii, cât și cele ale convenției internaționale în cauză prevedeau cerințe minime.
121. Astfel, aceste dispoziții ale Directivei 2001/29 nu stabilesc un prag minim de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe lăsând intactă competența statelor membre de a prevedea o protecție mai semnificativă a acestor drepturi, ci introduc mai degrabă o derogare de la drepturi armonizate de legiuitorul Uniunii autorizând statele membre să prevadă, în anumite condiții, o excepție sau o limitare a drepturilor menționate. Prin urmare, un stat membru care ar face uz de această posibilitate acordată de dreptul Uniunii va garanta, în ultimă instanță, o protecție a acelorași drepturi mai redusă decât cea care rezultă în mod normal din nivelul de protecție armonizat instituit la articolele 2-4 din această directivă.

122. În acest context, este necesar să se adauge că marja de apreciere de care beneficiază statele membre trebuie exercitată în limitele impuse de dreptul Uniunii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 decembrie 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punctul 104), ceea ce înseamnă că statele membre nu sunt libere să stabilească, într-un mod nearmonizat, toți parametrii excepției sau ai limitării în favoarea persoanelor cu handicap (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 aprilie 2012, DR și TV2 Danmark, C-510/10, EU:C:2012:244, punctul 36).
123. În special, statele membre pot să prevadă în legislația lor o excepție sau o limitare în favoarea persoanelor cu handicap numai în măsura în care aceasta respectă toate condițiile prevăzute la articolul 5 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2001/29, și anume ca acea excepție sau acea limitare să acopere numai utilizările în folosul persoanelor cu handicap care au legătură directă cu acel handicap și care sunt de natură necomercială, în măsura impusă de acest handicap (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punctul 39), condiții care, de altfel, nu figurează la articolele 4-6 din Tratatul de la Marrakech.
124. În plus, marja de apreciere de care beneficiază statele membre pentru punerea în aplicare a unei excepții sau a unei limitări în favoarea persoanelor cu handicap nu poate fi utilizată într-un mod care să compromită obiectivele directivei menționate care țin, astfel cum reiese din considerentele (1) și (9) ale acesteia, de instituirea unui nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor și de buna funcționare a pieței interne (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 decembrie 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punctul 107, și Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții, C-435/12, EU:C:2014:254, punctul 34).
125. Această marjă de apreciere este limitată și de articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29, care condiționează instituirea excepției sau a limitării prevăzute la articolul 5 alineatul (3) litera (b) din această directivă de respectarea a trei cerințe, și anume ca această excepție să se aplice numai în anumite cazuri speciale, ca ea să nu aducă atingere exploatării normale a operei și ca aceasta să nu aducă în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului de autor (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punctul 58, și Hotărârea din 1 decembrie 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punctul 110).
126. În lumina tuturor acestor elemente rezultă că, deși statele membre dispun de posibilitatea de a stabili o excepție sau o limitare a normelor armonizate prevăzute la articolele 2-4 din Directiva 2001/29 în favoarea persoanelor cu handicap, este vorba despre o posibilitate acordată de legiuitorul Uniunii care este puternic delimitată de cerințele dreptului Uniunii descrise la punctele 123-125 din prezentul aviz.
127. În acest context, mai trebuie subliniat că, acolo unde articolul 5 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2001/29 prevede numai posibilitatea statelor membre de a introduce o excepție sau o limitare în favoarea persoanelor beneficiare, articolul 4 din Tratatul de la Marrakech prevede, în ceea ce îl privește, o obligație de a introduce o asemenea excepție sau limitare.
128. În consecință, încheierea acestui tratat ar însemna că diferitele limite și cerințe impuse de dreptul Uniunii menționate la punctele 123-125 din prezentul aviz se vor aplica tuturor statelor membre, care au din acel moment obligația de a prevedea o asemenea excepție sau limitare în temeiul articolului 4 din acest tratat.
129. Reiese că toate obligațiile prevăzute de Tratatul de la Marrakech țin de un domeniu acoperit deja în mare parte de normele comune ale Uniunii și că încheierea acestui tratat ar putea aduce atingere acestor norme sau le-ar putea modifica domeniul de aplicare.
130. Din considerațiile care precedă rezultă că încheierea Tratatului de la Marrakech ține de competența exclusivă a Uniunii.

În consecință, Curtea (Marea Cameră) emite următorul aviz:

Încheierea Tratatului de la Marrakech pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate ține de competența exclusivă a Uniunii Europene.

Lenaerts

Tizzano

Ilešič

Bay Larsen

von Danwitz

Prechal

Bonichot

Arabadjiev

Toader

Safjan

Šváby

Jarašiūnas

Fernlund

Vajda

Rodin

Astfel pronunțat în ședință publică la Luxemburg, la 14 februarie 2017.

Grefier

A. Calot Escobar

Președinte

K. Lenaerts